

SLOVENSKI MUČENCI, PRIČE SVOJEGA ČASA

26.10.2000

Letošnja jubilejna spominska slovesnost v Kočevskem Rogu pred množičnim grobiščem-jamo pod Krenom dne 18. junija je bila še posebno odmevna, ker so bili med mašo, ki jo je daroval ljubljanski nadškof Rode, javno razglašeni slovenski mučenci-pričevalci za vero.

Prebranih je bilo 217 imen laikov, bogoslovcev, duhovnikov, redovnikov in tudi nekaj redovnic, povečini pomorjenih med vojno in še po njej, največ pa v letih 1942 in 1945, ko je državljanska vojna strahotno divjala in je komunistična partija, zvesta svojemu nasilnemu in brezobzirnemu stremljenju po prevzemu oblasti in po Kardeljevem povelju, brez sodbe pobijala in večkrat nečloveško mučila zavedne katoliške ljudi in ideološko drugače misleče.

Skoraj vsa imena, ki jih je zbrala komisija za martirologij, ustanovljena pri Slovenski škofovski konferenci, je le-ta že septembra 1998 poslala pristojni vatikanski kongregaciji; 204 imena iz vseh treh slovenskih škofij (ljubljske, mariborske in koprške) so bila vključena v seznam z nad dvanajst tisoč mučenci-pričevalci za vero 20. stoletja, katere je papež Janez Pavel II. letos 7. maja razglasil v Kolo-seju pri posebnem ekumenskem bogoslužju.

Na seznamu, razglašenem v Kočevskem Rogu, niso samo žrtve komunistične re-

volucije na Slovenskem. V njem so tudi duhovniki, usmrčeni v ustaškem taborišču Jasenovac, in duhovniki, ki so jih usmrtili nacisti. Res pa je, da so večino oseb s seznama pomorili medvojni komunistični "likvidatorji".

Na seznamu v Rimu razglašanih pričevalcev za vero je bilo tudi šest imen koroških Slovencev - žrtev nacizma, večina umrlih v taborišču Dachau - ki jih je uradno poslala Avstrijska škofovska konferenca (duhovniki Janez Hörnboeck, Anton Kutej, Jožef Pollak, Oton Schuster in Štefan Singer ter Jožefa Sumper; pozneje je bil dodan še duhovnik Vinko Poljanec).

Iz Primorske in ožje Goriške so bili v Rogu razglašeni naslednji laiki: (v oklepajih letnice smrti) Ivo Bric iz Dornberka (2.6.1943), Vera Lestan iz Mirna (17.11.1943), družina Breclj iz Šturij (12.7.1944 oče Jože, sin Martin, hčeri Angela in Marica), Emil Kette s Planine (bogoslovec, november 1944), družina Lavrenčič iz Kobarida (24.9.1944 - oče Jožef, mati Gizela, sin

Albin). Pobiti duhovniki so: Ludvik Novak iz Dolnjih Vrem na Krasu (17. 11. 1943), Alojz Obit iz Sv. Lenarta v Benečiji (5. 1. 1944), Lado Piščanc iz Trsta in Ludvik Sluga z Visokega (3. 2. 1944), Anton Pisk z Mosta na Soči (28. 10. 1944). Med imeni pričevalcev za vero sta tudi od Nemcev ustreljena duhovnika Alojz Šatej iz Vrtočina (24. 9. 1943) in Franc Gabrejna z Unca (15. 11. 1943). Po vojni so bili ubiti duhovniki Viktor Perko iz Ilirske Bistrice (9. 5. 1945), Filip Terčelj iz Ajdovščine (7. 1. 1946), Izidor Zavadlav iz Vrtojbe (15. 9. 1946).

Med goriške rojake moremo iz seznama prišteti še študenta Jozoslava Kiklja (mati iz Sovodenj, oče z Bovškega, ubit v Ljubljani 18.3.1942) in pisatelja Narteja Velikonjo (rojen na Otlici, usmrčen v Ljubljani 25.6.1945). Žrtev komunistične revolucije je bil tudi duhovnik Janez Krstnik Dorbolč iz Dolnjega Barnasa v Benečiji (ubit 10.3.1945 v Samatorci).

Iz zamejstva iz goriške nadškofije je v seznam pričevalcev za vero vključen od italijanskih fašistov zastrupljen skladatelj in dirigent Lojze Bratuž (16.2.1937). Iz tržaške škofije pa so bili razglašeni duhovniki Placid Sančin (14. 3. 1943) iz Trsta, Mirko Vekjet (20. 2. 1944 v ta-

borišču Dachau) iz Trsta, Jakob Ukmar (pretepen v Laniščah 24.8.1947, umrl 1971) iz Trsta. Za dva pričevalca-mučenca se odvija postopek za beatifikacijo: za ljubljanskega nadškofa Antona Vovka se je začel 13. maja 1999, za mladega mučenca Lojze Grozdeta, člana dijaške KA, pa se je zaključil 31. avgusta 1999.

Slovenski mučenci-pričevalci so nam zgled, njihova smrt nam priča in sporoča, da je treba odpuščati. Za mnoge namreč vemo, da so molili za svoje morilce ali da so umirali z molitvijo na ustnicah. V njih ni bilo sovraštva, pač pa je bilo odpuščanje. Odpuščanje odpravlja sovraštvo in je korak do sprave. Sprava pa je seveda mogoča ob priznanju dejstev, ob priznanju resnice. Morda bo ta vseslovenska razglasitev mučencev-pričevalcev, njihov zgled odpuščanja, pripomogla in izprosila, da se bomo povežali in zedinili. Njihova smrt naj bo seme in poroštvo za to.

Letošnje jubilejno sveto leto 2000 se bo končalo s slovenskim narodnim romanjem v Rim, kjer se prav z obiskom mučeniških grobov svetih apostolov Petra in Pavla povezujejo tudi slovenski mučenci.